

VIDICI

POMISLEKI ZOPER NEKATERA IZVAJANJA ADRIANE ZARRI

V šesti številki »Znamenja« iz letnika 1971. je priobčen pogovor med Rafkom Vodebom in italijansko teologinjo Adriano Zarri. Pogovor je vsekakor zanimiv, a po svoji vsebini zasluži da ga tudi kritično pretehtamo in ocenimo. To bom storil »sine ira, sine malitia«, a omejil se bom le na nekatere trditve, ki se mi zdijo tako nenavadne.

Že sam nastop teologinje je za nas vse nekaj tako nenavadnega in izjemnega, da bi vsak raje zatisnil eno ali tudi drugo oko ter kaj spregledal, da bi ne bilo potrebno nasprotovati teologinji. S tem bi se namreč lahko ustvaril videz, da ženskam že apriori odrekamo sposobnost za teološka raziskovanja. Takega vtisa ne bi rad vzbudil, ker sem mnenja, da tudi ženska ima pravico do študija teologije, če si to iskreno želi. Toda tu se nam vendarle vsiljuje vprašanje: Kakšen cilj si mora pri tem ženska zastaviti, oziroma kakšni nameni jo pri tem vodijo? Tu so po mojem mnenju tri možnosti: ali bo teologijo študirala kot »hobby«, ker ji je to pač všeč, ali bo v iskreni privrženosti Cerkvi in iz ljubezni do nje želela pomagati novemu duhovnemu oblikovanju krščanstva, za kar čuti posebno sposobnost in vnemo, ali pa bo študirala teologijo le zato, da bi s vztrajnim študijem odkrivala hibe in napake v življenju Cerkve ter jih razkrinkavala s svojo kritiko in tako dala duška svoji nevolji zaradi resnične ali namišljene tisočletne krivice, ki jo Cerkev dela ženski, ko jo drži v tako podrejenom položaju.

Ko sem bral odgovore, ki jih je Adriana Zarri dajala Rafku Vodebu, se nisem mogel ubraniti misli, da gre tu morda prav za tisto tretjo možnost. Zato sem tokrat segel po peresu. Ne odrekam Zarrijevi iskrenosti, kajti zares je iskreno povedala, kar čuti in misli. Toda nekatera njena izvajanja se mi vendarle zdijo problematična, zato mislim te trditve majhno natančneje osvetliti.

KJE SO MEJE?

Ali res danes ni več mogoče začrtati ločnico med pravo in krivo vero? Ali je res to danes tako težko? Mar nimamo živega cerkvenoga učiteljstva, ki mu lahko povsem zaupamo? Mar ni Sv. Duh v Cerkvi, ki je Kristusova in jo zato nikoli ne bo zapustil? Lepo število modernih teologov vse preveč zaupa v svoje intelektualne moči, zametuje pa tradicijo Cerkve in pomoč od zgoraj. Resnica od včeraj ne more biti danes drugačna. Osnovnih cerkvenih norm in struktur ni mogoče spremeniti, ne pokončati. Kar je bilo nekoč greh je tudi danes greh. Cerkevno učiteljstvo ni odpovedalo, kot meni Zarrijeva, zalaj vedno so odpovedovali le posamezniki ne pa Cerkev kot celota. Zgodovina nam sicer poroča, da je papež Honorij I začasno pritrdil monoteletskom nauku carigrajskega patrijarha Sergija, ker je upal, da bo prišlo do sprave z monofiziti. A motil se je le kot oseba, ne pa kot nosilec nezmotljivosti, saj tudi nobenih verskih resnic ni razglašal, ki bi jih morala vsa Cerkev sprejeti in verovati. Tudi komisija, ki je obravnavala

Galilejev primer, ni predstavljal cerkvenega učiteljstva, tembolj, ker je šlo za bolj prirodoslovno kot pa versko zadevo. Če bi cerkveno učiteljstvo odpovedalo, bi bila v biti ogrožena celotna ekonomija odrešenja. Tega pa ne moremo sprejeti, ker je povsem jasna Kristusova obljuba, dana Cerkvi, da jo peklenska vrata ne bodo premagala.

VIRILIZEM V CERKVI?

Zarrijeva trdi, da se povsod v Cerkvi šopiri očiten virilizem. Drugi pa so nasprotnega mnenja, namreč, da so vse pobožnosti in tudi bogoslužje preveč feministične, kar moške odbija. Kje je potem resnica? Resnica pa je, da ima ženska povsem drugačno naravo kot moški. Odtod izvira tudi nje specifična, drugačna naloga v življenju. Če ni duhovnik v Cerkvi, pa je svečenica v vsaki pravi krščanski družini in le to svečeništvo konvenira prav njeni naravi. Če v svetem Pismu nič ne piše, da žena ne bi mogla biti »sacerdos«, potem zagotovo to ne piše zato, ker nikomur v stari in novi zavezi ni prišlo kaj takega na pamet. Bilo je povsem nemogoče kaj takega misliti. Kristus očitno tudi ni ravnal drugače kot dotedanje judovstvo. In najbrž je imel za to tehtne razloge. Vemo pa zagotovo, da ženam ni izrekel niti enkrat besede obsodbe. Moškim je večkrat izrekel besede obsodbe. A kljub temu Kristus ni pridružil apostolskemu zboru nobeno izmed pobožnih žena, ki so ga pogostokrat spremljale na njegovih poteh po Judeji in Galileji. Žensk torej ni manjkalo v njegovi bližini, kajti Jezus ni bil noben Esen in se zato žensk ni izogibal. Toda kakor sem že rekel, Jezus tega le ni storil. Zato tudi nam ne bo mogoče tisočletno prakso in izkustvo kar tako čez noč spremeniti, Friderika Görres je bila globokoverna katoliška intelektualka, pa je v več zelo solidnih člankih zavrgla že samo možnost, da bi žena sprejela funkcijo duhovnika. Kakšna bi bil tista »ženska razsežnost« Cerkve, če bi ženske zavzemale odgovorna mesta na čelu škofij in župnij? Mislim, da bi bilo škandalov in škandalčkov še več kot jih je danes, ko je naspošno v praksi »virilizem«. Sicer pa imajo ženske tolike možnosti za apostolat v Cerkvi, zlasti na področju karitativne dejavnosti, da se zares v tem oziru ne morejo pritoževati. Poznam verno katoliško družino iz Zagreba (družino pravnikarja Ćirila Brajše) ki si je srčno želela sina duhovnika. Želja se jim ni izpolnila, toda najmlajša hči se je posvetila povsem karitativni dejavnosti. Za te dobre katoliške starše je postala ta hčerka duhovnik, sicer v majno drugačem pomenu, vendar cilj je isti: služba Kristusu in njegovemu evangeliju.

CELIBAT V NAPAČNI RAZLAGI

Tudi Adriana Zarri je proti sedanjem celibatu v Cerkvi, ker ga ima za prisilnega. Meni, da je le fakultativni celibat tisti, ki se ga duhovnik oklene prostovoljno po mašniškem posvečenju. Ne vidim logičnosti take razlage. Zakaj se ne bi mogli že bogoslovci odločiti za celibat, kot je to sedaj navada? Saj nihče ni prisiljen sprejeti celibata in duhovništva in zato je pisanje o prisilnem celibatu zgrešeno. Pri 24 letih je vsak normalno razvit mladenič dovolj zrel za tako življensko odločitev. Če povrhu po državljskih zakonih

mladenič postane zrel za zakon pri 18 letih, potem tudi mi lahko mirno sprejmemo dosedanjo cerkveno prakso, da se za to odločitev mora počakati najmanj do 24 leta. V tem čakanju Cerkev razodeva življensko modrost in previdnost. Seveda se lahko kasneje tudi pripeti, da ta ali oni spodrsne, a rešitev je vedno na pomolu. Prvo pravilo je, kadar preti nevarnost od osebe drugega spola, : In fuga salus! To so dejali že stari Rimljani. A tudi nadnaravne milosti krepijo posvečene osebe, da se lažje obvladajo in pravilno ukrepajo. Če bi s tem ne računali, bi duhovniško življenje bilo brez pomena.

Prav tako se Zarrijeva moti, ko meni, da bi morale vse teološke razprave in tudi kritike biti dostopne vsem vernikom, da dobijo čim globlji pogled v versko problematiko. Čudno da niso enakega mnenja še matematiki in inženirji za svoje področje. »Le čevlje naj sodi kopitar!« je zapisal pesnik Prešeren. In ravno v teologiji naj bi bili prav vsi nadpovprečno nadarjeni in sposobni za najrazličnejša razmišljanja in razglabljanja! Mislim, da večina vernikov tega niti ne želi. Versko znanje naših ljudskih množic še zdaleč ni tako, da bi vsaj večina lahko pravilno dojemala in ocenjevala teološke razprave in kritike. Kaj takega zahtevati je kratkomalo lahkoumnost. In koliko nepotrebnega pohujšanja bi bilo in je že bilo, o tem bolje da sploh ne govorim. Zlasti se še varujmo, da bi naša verska skupnost ne postala debatni kljub ali kaj podobnega. Morda sem bil tu ali tam malce preoster. Če je res tako, naj mi bo odpuščeno.

Vilko Šolinc

ČOVJEK I VJERA ILI PISANJE I GLUMA

Zanimljivo je, a možda i korisno, da se g. Čedomil Čekada »javio« u Vašem listu: »Služba Božja«, br. 4—6, 1972. s člankom: »Križa u ženskim samostanima i mi svećenici«. Premda napis razmjerno nije toliko interesantan, za mnogobrojne čitatelje, ipak je prigodno probijeliti nekoliko rečenica. Pisac, uz ostale postavke, je i izazovan!

Govoriti ili pisati, te tako razgovarati u današnjem svijetu, u ozračju dijaloškog raspoloženja, o temama, kao što je to naslov, ili pokušati rješavati slične pokušaje, čini mi se, jest više puta samo pokušaj, a ponekad i promašaj. Tema, pristupa »problemu« i konačno »rješenje« u spomenutom članku izgleda smušeno i neumjesno. Obogaćivanje mislima u bilo kojoj prigodi dobra je stvar! Ali prigoda za konačnu riječ o »pravu« i »krivu«, »dobru« i »zlu«, koja je u nekome učovječena odskače od svagdanje životne borbe, stalnog dijalektičkog rata, u svakom životnom trenutku, na vidljiv način. U egzistencijalnoj nesigurnosti, unatoč vjeri (jer valja znati i uvjeriti se da je nesigurnost prije vjere, a da je vjera svagdanji paradoks, život!), relativnoj stvarnosti, neodgovarajućim izričajima, teško je govoriti o univerzalnoj formi svega, o svemu i za sve! Osobito, u današnje vrijeme, rizično je izricati »apsolutne« definicije, pravila, rješenja, pa i o »krizi, obnovi, redovništvu, svećenicima, molitvi« i onomu što iz toga potječe. Što se sudački može prozboriti o: »vanjskom, nutarnjem, u čovjeku, ženskoj taštini«, te općenito o principima svijeta!?